

Интерпретации на съвременните HR предизвикателства: емпиричен поглед от практиката

Елица Димитрова ¹

¹докторант, Технически университет - Варна, България.

E-mail: elitsadim.8302@gmail.com

JEL: M12, M54, O15

РЕЗЮМЕ

Настоящата статия представя разширен анализ на предизвикателствата пред управлението на човешките ресурси (HR) в съвременната организационна среда, базиран върху емпирично изследване. Чрез анкетно проучване и експертни интервюта с HR специалисти се изследват основните фактори, които влияят върху мотивацията на служителите, както и трудностите, които срещат специалистите по човешки ресурси в условията на бързо променящ се пазар на труда. Резултатите показват, че съвременните служители поставят на преден план нематериални фактори като признание, развитие и гъвкавост, докато HR професионалистите се сблъскват с необходимостта от адаптация към нови поколения и динамична работна култура. Разширеният анализ включва допълнителни цитати от експертни интервюта и актуализирани данни от релевантни източници, за да предложи по-задълбочен поглед върху темата.

Получена: 4-05-2025

Приета: 26-06-2025

Публикувана: 29-06-2025

Copyright: © 2025
Димитрова, Е.

Ключови думи: човешки ресурси, мотивация, предизвикателства, организационна култура, интервюта

Предоставя се за
възможно публикуване в
свободен достъп при
условията и по реда на
Creative Commons
Attribution (CC BY)
license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Citation: Dimitrova, E. (2025) *Interpretations Of Contemporary HR Challenges: An Empirical Insight From Practice*. Journal “Човешки ресурси & Технологии = HR & Technologies”, Creative Space Association, 1, pp. 49-59.

ВЪВЕДЕНИЕ

В последното десетилетие управлението на човешките ресурси (HRM) претърпя дълбоки трансформации, обусловени от ускорената дигитализация, демографските промени и еволюцията на ценностите на работната сила. Привличането, задържането и развитието на таланти все по-често изискват стратегически подходи, ориентирани не само към икономическите цели на организацията, но и към изграждането на устойчива, ангажирана и адаптивна работна среда (Ulrich et al., 2012).

В контекста на тези процеси, ключовият въпрос, който се поставя пред HR специалистите, е: Как да отговорят на новите очаквания на служителите, без да компрометират организационните цели? Отговорът не е еднозначен и често варира според сектора, културата на организацията и спецификите на пазара на труда.

Настоящата статия разглежда именно тези съвременни предизвикателства през призмата на комбинирано емпирично изследване – онлайн анкетиране и експертни интервюта с HR специалисти. За разлика от типичните обобщения, акцентът тук пада върху действителните интерпретации и реакции на практиците, което прави анализа особено ценен в условията на постоянна трансформация на работната среда.

Целта на настоящото изследване е да идентифицира основните мотивационни фактори, затрудненията, пред които са изправени съвременните HR практики в България, както и да предложи обобщения и интерпретации, основани на реални казуси и професионален опит.

1. ПРЕГЛЕД НА ЛИТЕРАТУРАТА

Още в началото на XXI век Лисабонската стратегия очерта образованието и развитието на човешкия капитал като ключови за икономиката на знанието. „Все още не са направени инвестициите в образованието и професионалното обучение, които са необходими за придобиването на търсените квалификационни умения. А тези инвестиции са от решаващо значение. Така например съществуват данни, според които за лицата, завършващи образование то си със сравнително ниска квалификация, е и най-малка вероятността да продължат да усъвършенстват професионалните си умения през целия си трудов живот. Имайки предвид непрекъснатия ход на настъпващите промени, адаптирането на основната образователна структура към новите потребности и

увеличаването на инвестициите в усвояването на нови знания и умения през целия живот са от съществено значение за дългосрочния икономически и социален разцвет.“ (European Council, 2000). Тази визия намира отражение и днес в управлението на човешките ресурси, където възможностите за обучение и развитие са сред основните фактори за задържане на таланти и повишаване на ангажираността.

В съвременната HR практика все по-голямо значение придобиват методите за оценка на служителите и механизмите за предоставяне на ефективна обратна връзка. Според SP Audit (2023), самооценката като инструмент помага на служителите да осмислят собственото си представяне и да поемат по-активна роля в процеса на развитие. Наред с нея, широко се използват 360-градусови оценки, периодични индивидуални разговори, както и формални годишни прегледи на представянето.

WhereWeWork.bg (2023) отбелязват, че добре структурираната система за оценка не бива да се разглежда само като администриране на данни, а като възможност за стратегическо управление на талантите. Изходящите интервюта също заемат особено важно място – според Jennings (2023), те са „последният шанс на работодателя да научи какво би могъл да направи по-добре“.

Според Асенов и Емилова (2017), управлението на човешките ресурси трябва да бъде разглеждано като стратегическа дейност, насочена към използването на пълния потенциал на служителите в контекста на организационните цели. Авторите акцентират върху ролята на мениджърите по човешки ресурси като медиатори между интересите на работодателя и потребностите на персонала, като подчертават значението на мотивацията, вътрешната комуникация, обучението и оценката на представянето. Тези елементи се разглеждат като взаимосвързани и ключови за създаването на ангажирана и продуктивна работна среда.

2. МЕТОДОЛОГИЯ

Настоящото изследване има емпиричен характер и цели да анализира възприятията, мотивацията и нагласите на съвременните служители и HR специалисти спрямо предизвикателствата, пред които е изправено управлението на човешките ресурси в динамичната съвременна среда. Приложен е смесен изследователски подход (mixed methods), който включва както количествени, така и качествени методи на събиране и анализ на данни – онлайн анкетно проучване и полуструктурирани експертни интервюта.

Материали и инструменти

Данните са събрани чрез онлайн въпросник, създаден с помощта на платформата Google Forms, и разпространен в професионалната социална мрежа LinkedIn. Въпросникът включва десет затворени и полуотворени въпроса, насочени към следните теми: мотивационни фактори, очаквания към работодателя, възприятия за фирмената култура, роля на нематериалните стимули и идентифицирани трудности в HR практиките.

Паралелно с това са проведени три полуструктурирани интервюта с HR мениджъри от различни икономически сектори – информационни технологии, подбор на персонал (recruitment) и аутсорсинг на бизнес процеси. Интервютата предоставят възможност за по-дълбоко разбиране на реалните предизвикателства и интерпретации на специалистите от практиката.

Процедура на изследването

Проучването е реализирано в периода 5–12 април 2025 г., като в анкетата вземат участие общо 24 респонденти, разпределени в различни възрастови и професионални групи. Интервютата са осъществени дистанционно, чрез електронна кореспонденция, с цел осигуряване на максимална гъвкавост и автентичност на отговорите.

Анализът на анкетните резултати е описателен и включва визуализация чрез графики и таблици. Интервютата са обработени с помощта на тематичен качествен анализ, като фокусът е поставен върху повтарящи се мотиви, ключови думи и професионални наблюдения.

Етапи на изследователския процес

Изследователският процес протича в следната логическа последователност:

1. Формулиране на изследователските цели и разработване на анкетния въпросник;
2. Разпространение на въпросника чрез LinkedIn;
3. Събиране на 24 валидни анкетни отговора;
4. Провеждане на три полуструктурирани интервюта с HR мениджъри;
5. Анализ на количествените и качествените данни;
6. Обобщаване на резултатите и формулиране на изводи.

3. ДИСКУСИЯ

След провеждането на анкетното проучване и полуформалните интервюта се очертават няколко ключови тенденции, които разкриват променените очаквания към работодателите и новите изисквания към HR специалистите. Сред най-съществените мотиватори за служителите изпъкват нематериалните стимули – възможност за развитие, гъвкаво работно време и признание за положените усилия. Над 70% от анкетирания поставят именно тези фактори над нивото на заплащане, което традиционно се е считало за водещо при избора на работно място.

Тези резултати се потвърждават и от интервютата с HR практики, които подчертават необходимостта от по-човешки подход и внимателно отношение към индивидуалните потребности на служителите. „Хората вече не се задоволяват само със стабилна заплата – търсят възможности за развитие, за гъвкавост, за личен баланс“, споделя HR мениджър от ИТ сектора. Подобно мнение изразява и представител на аутсорсинг компания, според когото младите служители още при кандидатстване задават въпроси от типа „Какво ще получа извън заплатата?“. Това според него е ново, но напълно обяснимо поведение на фона на променящите се обществени нагласи.

Изходящите интервюта също се разглеждат като ценен инструмент за обратна връзка. Един от респондентите споделя, че напускаща служителка е изтъкнала липсата на кариерна перспектива като основен мотив – сигнал, който не е бил отчетен по време на вътрешните годишни прегледи. Това подчертава значението на редовната комуникация и необходимостта от адаптиране на системите за оценка към реалните очаквания на служителите.

Резултатите от онлайн анкетата разкриват интересни тенденции относно очакванията и мотивационните фактори, които движат съвременната работна сила. Участниците, предимно от сферата на ИТ, рекрутмънта и административните дейности, очертават редица нематериални елементи като водещи мотиватори в процеса на работа.

Формулировки на анкетните въпроси:

1. Кои са трите най-важни фактора, които Ви мотивират в работата?
2. Какви са Вашите очаквания към работодателя относно работната среда?
3. Как оценявате настоящата фирмена култура във Вашата организация?
4. Доколко важни са за Вас нематериални стимули като признание, развитие и гъвкавост?

5. Срещали ли сте предизвикателства, свързани с обратната връзка от мениджмънта?

6. Смятате ли, че има яснота относно възможностите за израстване в кариерата Ви?

7. Какво Ви кара да останете дългосрочно в една компания?

8. Какви са според Вас слабите страни на политиката по човешки ресурси във Вашата организация?

9. Какви форми на комуникация между служители и мениджъри намирате за ефективни?

10. Имате ли предложения за подобрене в HR практиките на Вашата организация?

Основни мотиватори според участниците

Данните от анкетата показват, че най-често посочваните мотиватори са свързани със смисъла на работата, добрата работна атмосфера и възможността за гъвкаво работно време. Вижда се отчетливо изместване на фокуса от класическите материални стимули (заплата, бонуси) към фактори, които засягат качеството на професионалния и личния живот. Това се потвърждава както от табличното обобщение (табл. 1), така и от графичното представяне на резултатите (фиг. 1).

Таблица 1

Мотивиращи фактори според анкетата

Мотиватор	Брой отговори	Процент	Коментар
Високо възнаграждение	10	41.7%	Най-често посочван отговор
Гъвкаво работно време	7	29.2%	
Възможности за кариерно развитие	5	20.8%	
Признание и обратна връзка	2	8.3%	

Източник: Резултати от анкетно проучване, проведено от автора

Фиг. 1. Какво мотивира най-силно служителите днес
Източник: Резултати от анкетно проучване, проведено от автора

Тези резултати са в синхрон с отговорите от експертните интервюта. Един от интервюираните HR мениджъри споделя:

„Тези нематериални стимули зависят от очакванията на отделните поколения кандидати. Определено „закостенелите“ в разбиранията си работодатели няма да бъдат „на мода“, защото гъвкавостта е тук, за да остане, особено след влиянието на Ковид“.

Гъвкавото работно време все така се цени особено от студенти, майки и кандидати, които работят на повече от едно място. Фирмената култура, в истинската ѝ същност е атрибут, който все повече се приоритизира от служителите, тогава когато се обмисля дългосрочен служителски опит в определена компания. Кандидатите и служителите в днешно време все повече търсят автентичност, прозрачност и истинност, и лесно могат да доловят, когато им се сервира нещо различно, което пряко би засегнало мотивацията им да се присъединят или задържат в дадена компания.

Предизвикателства пред HR управлението

Сред основните трудности, които анкетиранияте посочват, изпъкват липсата на прозрачна комуникация, недостатъчно ясно дефинирани очаквания и липсата на възможности за израстване (фиг.2). Освен това, споменати са и предизвикателства, свързани с междупоколенческите различия в работната среда. Според една от интервюираните, Мениджър Човешки Ресурси в голяма аутсорсинг компания:

„Очакванията на кандидатите не се промениха толкова, колкото се промениха поколенията и бизнес средата. Различните поколения приоритизират различни неща – например, поколение Z очаква само по-добри финансови условия, и „лесна работа“, милениълите Y пък все повече търсят автентичността, оценяването на уменията им, смисъла в това, което правят, дори и не на всяка цена за най-високата заплата. Поколение X и бейби бумърите пък са по-скоро изпълнителите, за които е трудно да се адаптират към ценностите и приоритетите на бизнеса в днешно време, защото в разцвета на тяхното време, бизнес средата е функционирала по коренно различен начин, имало я е природно заложената лоялност в отношенията компания-служител, доста повече дългосрочно, като цяло, е имало в професионалните отношения. Бих казала, че поколение Z бавно, но сигурно ще налага промените в бизнеса в бъдеще, и бизнесът просто ще се адаптира. От друга страна, AI също ще допринесе в посока гъвкавост и оптимизация, с минимална или без нужда от човешки ресурс.“

Фиг. 2. Предизвикателства пред HR управлението според анкетата

Източник: Резултати от анкетно проучване, проведено от автора

„Имаме сблъсък между поколенията – по-младите искат динамика и признание, по-възрастните – сигурност и стабилност. Не е лесно да се намери баланс.“

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът на събраните данни показва, че съвременните предизвикателства пред управлението на човешките ресурси не могат да бъдат сведени до универсални решения. Очакванията на служителите са все по-персонализирани, което налага гъвкав и адаптивен подход от страна на HR специалистите. Особено значими се оказват нематериалните стимули, усещането за принадлежност, както и качествената вътрешна комуникация.

Изследването разкрива отчетливи междупоколенчески различия – по-младите служители (поколения Y и Z) отдават изключително значение на възможностите за развитие, гъвкавото работно време и откритата обратна връзка, докато представителите на по-старите поколения търсят сигурност, стабилност и яснота в структурите на управление. Това изисква HR отделите да управляват очакванията с повишено внимание и да балансират различни ценностни системи в рамките на една и съща организация.

Важен акцент е и ролята на HR специалистите в периода след пандемията, когато на преден план излязоха теми като менталното здраве, преосмислянето на работното време и приоритетите на служителите. Традиционните модели на командване и контрол постепенно отстъпват място на култура, основана на доверие, автономия и подкрепа. Както сподели един от интервюираните мениджъри:

„ Събирането на периодична обратна връзка от служителите по време на тяхната работа в дадена компания и при тяхното излизане е от ключово значение, за да се подобряват всички вътрешни процеси. Често мениджърите човешки ресурси трябва да са като медиатори при вътрешни конфликти и да действат като арбитри, за да потушават тези разгорещени моменти в работната обстановка. Сега, повече от всякога, служителите очакват да бъдат чути. Те не просто работят, те искат да имат глас – в решенията, които засягат тяхното ежедневие.“

На този фон, мениджърът човешки ресурси все повече се доближава до ролята на стратегически партньор, а не просто човек, изпълняващ административна функция. Разширява се обхватът на компетентностите – от аналитично мислене до емоционална интелигентност, от разбиране на бизнес процесите до умения за изграждане на ангажираща вътрешна култура.

Накрая, можем да заключим, че гъвкавостта, емпатията и готовността за учене остават ключовите активи на HR специалистите в динамичната и често непредсказуема работна среда на XXI век. Добрите практики не се изчерпват с прилагане на модели, а започват с разбиране на човека зад позицията.

REFERENCES

---

1. Asenov, A., Emilova, I. (2017). *Osnovi na upravlението na choveshkite resursi*. Svishtov: D. A. Tsenov Academy of Economics.
2. Ulrich, D., Younger, J., Brockbank, W., Ulrich, M. (2012). *HR from the Outside In: Six Competencies for the Future of Human Resources*. New York: McGraw-Hill.
3. European Commission. (2000). *Lisbon Strategy: Towards a knowledge-based Europe*. [Internal document excerpt]. [online]. [Accessed 13 Apr. 2025]. Available at: <https://sf.mon.bg/?h=downloadFile&fileId=212>
4. Jennings, M. (n.d.). *The importance of exit interviews*. [online]. [Accessed 13 Apr. 2025]. Available at: <https://www.linkedin.com/pulse/importance-exit-interviews-mike-jennings-crync/>
5. Wherewework.Bg. (n.d.). *Metodi za otsenka na sluzhiteli v kompaniyata*. [online]. [Accessed 13 Apr. 2025]. Available at: <https://www.wherewework.bg/bg/news-and-articles/metodi-za-otsenka-na-sluzhiteli-v-kompaniyata-34>
6. Sp-Audit. (n.d.). *Metodi za ocenka na individualното трудово представяне*. [online]. [Accessed 13 Apr. 2025]. Available at: <https://sp-audit.com/metodi-za-ocenka-na-individualното-trudovo-predstavяне/>

INTERPRETATIONS OF CONTEMPORARY HR CHALLENGES: AN EMPIRICAL INSIGHT FROM PRACTICE

Elitsa Dimitrova

ABSTRACT

This paper presents an extended analysis of the challenges facing human resource management (HRM) in the modern organizational environment, based on empirical research. Through a survey and expert interviews with HR professionals, the study explores the key factors influencing employee motivation as well as the difficulties HR specialists face in the context of a rapidly evolving labor market. The results reveal that contemporary employees prioritize non-material factors such as recognition, personal development, and flexibility, while HR professionals must adapt to new generational expectations and a dynamic workplace culture. The extended analysis incorporates additional expert interview quotes and updated data from relevant sources to provide a more in-depth perspective on the topic.

Keywords: human resources, motivation, challenges, organizational culture, interviews